

ÇIKIŞ ARAYIŞLARININ SANCISI...

Erol KÖKTÜRK

Çevremizi kuşatan bir sürü sorun var. Bu sorunların kuşatması altında yaşıyoruz. “**Dört nala gelip Uzak Asya’dan, Akdenize bir kısarak başı gibi uzanan**” bu güzel coğrafyanın üzerinde yaşayan insanlar olarak, yaşadıklarımız bizi mutlu etmemektedir. Gelişen olaylar, ortaya çıkan gerçekler, en yetkili olanların açıklamaları, gündem oluşturmalar ve gündem saptırmalar umutları, kabul etmek gerekir ki, törpülenmektedir. Yakınma duvarları örüyoruz her gün yeni baştan...

Sonra zaman zaman değerlendirmeler yapıyoruz. Cesaretimiz varsa, daha doğrusu korkumuz yoksa **sorgulamalar**... Gerçi az oluyor, ama yapıyoruz. En azından deniyoruz. Bunların sonucunda nereye varıyoruz? Sohbetler yapıldıkları yerde, söylenenler muhabbetin atmosferinde mi kalıyor? Dili şişmiş olanların avantajlı oldukları buluşmalara mı dönüşüyor bunlar?

Bu yazı çıkış noktasını, bir sözün anımsatılmasından aldı. Bu söz, “**biçim veremediğimiz şeylerin biçimini almak**...”. Yani bir karşı çıkışın, dayatılanı reddedebilmenin gücüne sahip olunamazsa, yani yaşamak istediğimiz geleceğin düşü kurulamazsa, önümüze konulan her yemeği yiyeceğimizi sananların “rüzgarları önünde kuru bir yaprak gibi sürüklenme” kabullenilirse, kabuller bunu üzerine yapılırsa aldığımız biçim, belli ölçülerde içinde yaşadığımız koşullara göre oluşacaktır. Bu doğal değil mi?

Geçenlerde bir grup sohbetinde, beyin fırtınalarını, arayışları, “**ben**”in sorgulanışını, “**nereyeyim?**”-“**nereye?**” arayışlarını, yüksek sesli düşünceler biçiminde konuşuyorduk. Birisi dedi ki, “**amatör ruhla otoritelere karşı çıkabilir miyiz?**” Sürdürdü konuşmasını, “**muhalefete adanan bir ruhumuz olabilir mi?**”. Gelin düşünmeyin bunun üzerine... Gerçi ruhumuzun ille de bir yere adanması gerekir mi? Bu başka... Burada söylenmek istenen de o değildi kanımca... Ama erke gelenlerdeki yozlaşmaları görünce, muhalefet olmanın önemi, keyfi, devingenliği ortaya çıkıyor... Erk olmanın felsefesi, uzlaşma, zaman zaman olur-olmaz noktalarda uzlaşma zorlamaları olurken; muhalefet olmanın felsefesi, yalnızca karşı çıkma değil, ama alternatif yaratma olmaktadır... Bu noktada muhalefet olmak, daha doğrusu olabilmek, içinde bulunduğumuz koşullarda önem kazanmaktadır.

Sözünü ettiğim sohbette bir başkası ise şu sıralamayı yaptı:

Değişim reel hale geldi!	Katılmıyorum!
Nasıl var oluruz?	Katılmıyorum!
Buluşmaların dışa dönük yüzü olmalı!	Katılmıyorum!
Amaç yakınlığı...	Olabilir, Aranabilir!
Tasarı önce gelir!	Katılmıyorum!
Devletin yeniden yapılandırılması	Katılmıyorum!
İradeci her şey	Reddediyorum!
Spontane olan	Şimdi daha önemli!
Arayış içinde olalım!	Katılıyorum!

Ortaklıklarımızı artıralım!	Katılıyorum!
Geleceği arayalım!	Katılıyorum!
Anlamaya, anlamlandırmaya çalışalım!	Katılıyorum!

Bu yaklaşıma karşı çıkılabilir. Bazıları doğru, bazıları yanlış denilebilir. Çok şematik bulunabilir. Tepki gösterilebilir. Ama en azından bir birey düzeyinde oluşmuş değer yargıları olarak saygıyla karşılanmaları gerekir. Kendini tanıyan, olaylar karşısında ne yapacağını bilen, tavrı net ve açık bir bireyin düşünsel yansımaları... Böyle bir yapıyla net tartışmalar yapılabilir, arayışlara girişilebilir...

Bu tablo içinde örneğin benim karşı çıktığım nokta, iradeciliğin tümünden yadsınmasıdır. İradelerin dayatılışının olumsuzluklarını yaşadığımız birçok örnek var geçmişte. Doğrudur... Belki de insanlara çok pahalıya mal olan iradecilik örneklerine bakarak, geçmişi yadsıma, ya da geçmişe tepki gösterme tavrını genelleştirmeye çalışmak ne derece doğrudur? Çünkü iradenin tümünden reddedilmesi durumunda, başka iradelerin yarattığı ortamda yaşamayı kabullenme iradesi doğmaktadır. Giderek insanın birey olma özelliğinin reddi, toplumsallaşmasının reddi durumu ortaya çıkmaktadır.

Ülkemizde toplumsal bağların çözüldüğüne ilişkin değerlendirmeler yapan birçok uzman vardır. Hem evrensel ölçekte, hem ülkesel bazda hem de örneğin kentlerimizde **yeni bir toplumsal sözleşmenin** gereği dillendirilmeye başlanmıştır. Böyle bir değişim noktasında isek, yani topluma yeni bir biçim verilmesi zorunluluğu varsa, o zaman bunu birileri tasarlayacak ve yapacaktır. Bunu birilerine havale edersek, sonuçlarına katlanmak normal olmaz mı? Hem ortalıkta görünmemek, hem de ortaya çıkanı reddetmeye kalkmak, kendi içinde barışık olmayan bir psikolojinin yansıması olabilir, olsa olsa...

Bu durumda neyin arayışına girişilecektir? Kanımca öncelikle, hepimizin içinde olduğuna inandığım **gücün** ortaya çıkarılmasına girişmek... Sonra da bu güçleri birbirine ekleyecek bir ortak **irade** oluşturmak... Bu yaklaşım da tartışılabilir... Benim burada vurgulamak istediğim, **kenara çekilmeyi reddetme gereğidir**. Kenara çekilmeyi ve seyirci olmayı haklı kılacak onca neden olsa da, henüz yaşamadığımız, ama bugüne kadarkinden daha iyi yaşama özlemi içinde olduğumuz geleceğimiz açısından düşünüldüğünde, **bir irade beyanında** bulunmak gerekmiyor mu?

Yaşadıklarımız bizleri tatmin ediyorsa, yeni arayışlar daha az ortaya çıkacaktır. Kendimizi, özlemlerimizi dillendirebilme olanaklarımız varsa, başka olanaklar aranmayacaktır... Bir boşluk içinde değil isek, kendimize yetiyorsak söylenecek az söz var... Ama tersi durum söz konusu ise, bir gereklilik ortaya çıkacaktır: **Örgütlenmek**...

Örgütlenme, ne yazık ki ülkemizde olumlu çağrışımlar yaratmamaktadır. İzleyebildiğim kadarıyla, son zamanlarda çok sempatik de gelmemektedir. Bunun nedeni de, geçmiş örneklerdir. Ama değişen dünya koşullarında, bu kavramdan anlaşılana da farklılaştırmak gerekmektedir. Örgütlenmenin ilk çağrışımı fiziksel örgütlülüktür, yani mekanlar, tabelalar, nicelik... Oysa artık **niteliklerin örgütlenmesine** çalışmak gerekmektedir... Güç olunmak isteniyorsa, istenmeyebilir de, bu gereklidir...

Ülkemizde örgütlülük denilince, örgütlü yapılar denilince, **kişileri aynılaştırın** yapılar anlaşılmaktadır. Oysa bugün hem bireyler, hem de toplumsal gruplar farklılıklarını korumak ve geliştirmek istemektedirler. Farklılıkların korunarak bir arada yaşamayı öğrenmek, farklılıkları ayrılık gerekçeleri olarak görme yerine bir bileşke gücün bileşenleri olarak görmek ülkemizde de, onun alt gruplarında da yeni sözleşmenin önemli kabulü olacaktır...

Ülkemiz, bazı uzmanlara göre Cumhuriyet Dönemi'nin en derin bunalımını yaşamaktadır. Bunun toplum ve birey düzlemindeki, kurumlar ve parlamento üzerindeki etkilerini birlikte yaşıyoruz. Çince'de **bunalım** bir birleşik sözcüktür: **wei-ji**. Wei, **tehlike**; ji, **fırsat** demektir. Toplumsal ya da bireysel bunalımları, tehlikeye takılarak kendimizi yok edecek kerteğe çıkarmaktansa, içindeki fırsatları yakalamaya çalışmak... İşte o zaman bize biçim vermek isteyenlerin oyunlarını bozma fırsatı yakalanmış olunacaktır...

Toplum öyle bir noktaya geldi ki, genelde bir tıkanıklık göze çarpıyor, doyumsuzluk, yaşananlardan hoşnut olmama eğilimi güçleniyor, yakınma sesleri yükseliyor. **Yakınmada en iyi korolar kurulurken, çözümde solo bile olunamıyor...** Bu bunalım derinleşirken, **Aydınlık İçin Bir Dakika Karanlık** gibi bir eylem, inanılmaz katılım örneği olarak insanları heyecanlandırıyor. Birilerinin uykuları kaçarken, birileri heyecandan uyuyamıyor.

Bu örnek de gösteriyor ki, gelecek günlerde toplumsal yaşama daha yoğun katılmanın mekanizmalarının içinde yer almak, tıkanıklıktan toplum çıkarları doğrultusunda çıkılması için çabalamak önce kendimize saygı, sona da topluma karşı sorumluluk anlamında gereklidir. Değişim uğraşlarına **edilgen** değil **etkin** katılım ve destek sağlamak gerekiyor. Tersisi durumda, olası değişiklikler ve gelişmeler istemlerimize ters yönde gerçekleşecekler. Biçim vermeye çalışmadan yaşarken, altında kalacağımız biçimlerin ağırlığıyla ezilmemenin yolu, "katılımın gücü"nü içimizde duyumsamaktır...

Katılımın içinde yaşadığımız bunalımdan çıkış sancılarının en iyi ebesi olduğu unutulmamalı...